

HERBATIO DANENSIS

Danmarksvandringen är den ståtligaste av alla herbationer, eftersom den leder till Linnés gårdar Sävja och Hammarby. Ursprungligen ledde Linné sina studenter ut via Kungsängstull för att de skulle få se den förvildade kungsängsliljan. Oftast vände de vid Kuggebro, men någon gång gick de ändå till Funbo Lövsta där Baron Sten Carl Bielke bodde. Efter att Linne 1758 köpt sina två gårdar blev det naturligt att vandringen ledde till dem. I Sävja bjöds frukost, och i Hammarby kvällsmat.

The Danmark Trail is the grandest of all the herbations, since it leads to Linnaeus's two estates, Sävja and Hammarby. In the beginning, Linnaeus led his students out of Uppsala via the town boundary in Kungsängen so that they could see the wild-growing snake's head fritillaries. After Linnaeus purchased his two estates in 1758, it was only natural that the walk should lead to them. Breakfast was served in Sävja, and in Hammarby the group ate their evening meal.

Uppsala. Linnés stad. Varje dag sedan 1728.

De vetgiriga och flitiga naturforskare, som i mängd finnas i Upsala, fullända på detta sätt sina botaniska exkursioner, mestadels under juni månad. De lära genom dessa känna sitt fäderneslands rika skatter för att en gång använda dem till nytta för sig själva och till gagn för samhället samt till Skaparens pris och ära.

The diligent and inquisitive natural researchers, found in abundance in Uppsala, thus perfect their botanical excursions; mostly in the month of June. Through these, they learn to know the rich treasures of their homeland, that they might one day use them to their own benefit and the good of society, and to the praise and glory of the Creator.

Ur Botaniska Exkursioner i trakten av Uppsala, Herbariones Upsalienses.
Akademisk avhandling under Linnés presidium Upsala 1753.

hela sträckan

från hamnen till Linnés Hammarby är 16 km. Det går att dela upp sträckan på flera sätt.

Hamnen – Kuggebro 5 km
Kuggebro – Linnés Sävja 4,2 km
Linnés Sävja – Danmarks kyrka 4,2 km
Danmarks kyrka – Linnés Hammarby 2,7 km

The entire distance from the harbour to Linnaeus's Hammarby is 16 km, which can be divided up thus:

Uppsala harbour to Kuggebro: 5 km
Kuggebro to Linnaeus's Sävja: 4.2 km
Linnaeus's Sävja to Danmark Church: 4.2 km
Danmark Church to Linnaeus's Hammarby: 2.7 km

Året är 1754. Ut genom Kungsängstull vid Uppsalas södra stadsgräns vandrar en grupp människor. Det är herrar från universitetet som marscherar efter varandra. En har anteckningspapper och penna, han är protokollförare. En annan bär på en lång kopparburk vid höften. Det är en ”Vasculum Dillenianum”, som senare ska bli känd under namnet ”portör”. En tredje bär på den ”Clerckska saxen”, två korslagda håvar som man kan fånga insekter med. En fjärde har gevär med sig, han är fågelskytt. En femte går sist och vakar noga över gruppen. Han är utsedd till fiskal, ordningsman. Allt som allt är de ett trettiotal. Allra längst fram går deras lärare med raska steg, Professor Linnaeus, som visserligen är rätt kort i rocken, men som har desto mer pondus i sina steg.

Alla talar ännu om de forna dagarna, på 1740-talet, när stämningen var som högst under herbationer. Då hade man till och med valthorn och pukor med sig ut i fält. Studentantalet kunde uppgå till otroliga tvåhundra. På den tiden var alla klädda i löst sittande kläder, en klädsel som var funktionell i fält. ”Mannen ska pryda kläderna och inte tvärtom” brukar Linné säga. Den lätta klädstilen väckte emellertid anstöt, och Linnaeus fick ett brev från högsta ort som förbjöd sådana tillställningar och kallade dem oanständiga. Herbationer överlevde dock, men under lugnare former och med striktare klädsel.

The year is 1754. A group of people are wandering out through Kungsängstull by the southern boundary of Uppsala city; gentleman from the University marching one after the other. One of them has notepaper and a quill pen; he is the record-keeper. Another is carrying a long copper can on his hip; this is a vasculum dillenianum, later to be known as just a “vasculum”. A third is carrying the “Clerck’s scissors”, a pair of crossed nets used to catch insects. A fourth is carrying a gun; he is a bird shooter. The fifth and last watches over the group carefully. He has been appointed as fiscal, or monitor. All told, there are about 30 of them. In front moving with quick steps, is their teacher, Professor Linnaeus; he may be rather short, but he carries authority in his stride.

Now, everyone is talking about the past, the 1740s, when spirits ran at their highest during the flower walks. In those days, they took a French horn and kettle drums with them into the field. The number of students could reach an incredible 200. Back then, everyone wore loose-fitting clothes, a functional field dress code. “Man should adorn his clothes and not the other way around,” Linnaeus used to say. However, such an informal style of clothing caused offence and Linnaeus received a letter from the highest level, forbidding such things and calling them indecent. Nevertheless, the flower walks survived, albeit in calmer forms and with stricter dress.

1. Kungsängstull

Under 1740-talet införde Carl von Linné mycket uppskattade exkursioner i sin undervisning, vilka han gav rubriken *Herbationes Upsalienses*. Vid Kungsängstull startade *Herbatio Danensis* som ledde över Kungsängen med den nyfunna kungsängsliljan och vidare mot Danmarks kyrka. Efter 1758 förlängdes exkursionen till Linnés gårdar Sävja och Hammarby.

Kungsängstull

During the 1740s, Carl Linnaeus introduced highly popular excursions into his teaching, which he entitled *Herbationes Upsalienses*. *Herbatio Danensis* commenced at Kungsängstull, leading across Kungsängen with its newly discovered King's Lily and on to the Danmark Church. After 1758, the excursion was extended to Linnaeus's estates at Sävja and Hammarby.

2. Kungsängen

År 1742 reste Linnés vän Sten Carl Bielke över Kungsängen. Han fann då *Fritillaria meleagris*, den växt vi idag känner som Kungsängslilja. Bielke rapporterade fyndet till Linné, som genast förstod att den spridit sig hit från Uppsala Botaniska Trädgård. I mitten av maj blommar tusentals kungsängsliljor på Kungsängen.

Kungsängen

In 1742, Linnaeus's friend, Sten Carl Bielke travelled across Kungsängen. There, he found *Fritillaria meleagris*, the plant known today as King's Lily. Bielke reported his find to Linnaeus, who immediately understood that it had spread there from Uppsala Botanical Garden. Thousands of King's Lilies blossom at Kungsängen in the middle of May.

3. Nántuna lund

Här vid Nántuna lund stannade Linné för att demonstrera lundväxter och låta studenterna samla insekter. Lunden var på den tiden betad och mycket mer öppen. En del av Nántuna lund är sedan 1953 skyddad som naturreservat. I området finns även många järnåldersgravar.

Nántuna grove

Here at Nántuna grove, Linnaeus stopped to show grove plants and allow the students to gather insects. In those days, the grove was grazed and much more open. Since 1953, part of Nántuna grove has been projected as a nature reserve. There are also many Iron Age graves in the area.

4. Linnés Sävja

Linnés Hammarby känner de flesta till. Att Linné även ägde en lantbruksfastighet i Sävja är mindre känt. Linné köpte Sävja 1758, samma år som han köpte Hammarby. På Sävja byggde Linné två rum åt sig själv, där han kunde vara ifred.

Här behövde han inte, som på Hammarby, ta emot studenter och utländska gäster. Under *Herbatio Danensis* stannade Linné här med sina studenter för frukost och en stunds vila hos den arrendator som skötte gården.

Linnaeus's Sävja

Most people have heard of Linnaeus's Hammarby. A less well-known fact is that Linnaeus also owned an agricultural property in Sävja. Linnaeus purchased Sävja 1758, the same year he purchased Hammarby. At Sävja, Linnaeus built two rooms for himself where he could be alone. Here, unlike Hammarby, he did not have to receive students and foreign guests. During *Herbatio Danensis*, Linnaeus would stop here with his students for breakfast and a brief rest with the farmer who rented the estate.

5. Falebro

Enligt den lokala traditionen planterade Linné två askar vid Falebro, en på var sida om det södra brofästet. Det var viktigt för de vägfarande att hitta vägen till bron i mörker eller snöyra på slätten. Idag återstår endast den ask som stod väster om den gamla vägen.

Falebro

According to local tradition, Linnaeus planted two ashes at Falebro, one on each side of the southern bridge abutment. This was important for travelers to find their way to the bridge in the dark or in snowstorms on the plane. Today, the only remaining ash is the one which stood west of the old road.

6. Danmarks kyrka

Danmarks kyrka var Linnés sockenkyrka. Hunden Pompe brukade följa med Linné till kyrkan och ligga hos husse i Hammarbybänken. Efter en timme brukade Linné gå, även om gudstjänsten ännu inte var slut. När Linné själv inte kom till kyrkan, så kom hunden ensam och lade sig i husses bänk. Precis som husse tröttnade emellertid Pompe efter en timme, skällde till, hoppade ur bänken och gick ut.

Danmark Church

Danmark Church was Linnaeus's Parish church. His dog, Pompe, would accompany Linnaeus to church lie with his master in the Hammarby pew. Linnaeus would leave after an hour, even if the service was not yet over. When Linnaeus himself did not go to church, the dog would come on his own and lay in his master's pew. Just like his master, Pompe would get weary after an hour. Then he would bark, jump out of the pew and leave.

7. Linnés Hammarby

Hammarby invigdes som kulturresevat den 13 maj 2007. Linné köpte Hammarby 1758. I bostadshuset finns många inredningsdetaljer kvar från Linnés tid och i parken blommar Linnés inplanterade växter ännu. Efter en eldsvåda i Uppsala 1766 beslöt Linné att flytta ut sina samlingar till Hammarby. Han lät uppföra ett litet museum på den då helt kala höjden bakom gården. Byggnaden stod färdig 1769 och finns kvar än idag.

Linnaeus's Hammarby

Hammarby was dedicated as a cultural reserve on 13 May 2007. Linnaeus purchased Hammarby 1758. The residential house contains many furnishing details from Linnaeus's time and in the park, plants put there by Linnaeus still grow. Following a blaze in Uppsala in 1766, Linnaeus decided to move his collections to Hammarby. He had a small museum built on what was then a totally bare rise behind the estate. The building was completed in 1769 and remains there to this day.

